

KÉPZŐMŰVÉSZET

KÉPZŐMŰVÉSZETI KRÓNIKA

Stipan Kopilović. – A szabadkai Városi Könyvtárban nemrégiben kiállítást rendeztek egy elfelejtett, de jelentős festő, Stipan Kopilović (1877–1924) alkotásaiból. Újrafelfedezéséhez jómagam egy róla írt monográfiával járultam hozzá, amelyben életútját is felvázoltam. Bajmoki borbélysegéd volt, aki felment Budapestre szerencsét próbálni, akkoriban ugyanis a millenniumi kiállítás előkészítése és a város rendezése során nagy szükség volt szépérzékkel és kezűgyességgel rendelkező fiatalokra. Az ifjú Stipan Kopilović a rajztehetségét akarta kamatoztatni.

A Mintarajziskola tanára, Morelli Gusztáv fedezte fel, és felvette osztályába. Az alapos képzést követően Münchenben, Párizsban, Rómában és Firenzében folytatta tanulmányait. Az első világháború után, megelégedve a csavargást a világvárosokban, hazajött, és Topolyán telepedett le. A húszas években Balázs G. Árpáddal és Baranyi Károllyal együtt művésztelep létrehozását tervezte.

Hagyatéka meglehetősen szegényes. Mindössze huszonöt festményéről tudunk. Ezeket most láthatta első ízben a közönség. Képei arról tanúskodnak, hogy Stipan Kopilović az első vajdasági impresszionisták egyike volt, ecset- és festékekzelése, valamint színei arra engednek következtetni, hogy az expresszionista tájképfestészet előhírnöke lehetett volna vidékünkön. Korai halála azonban megakadályozta a festői kiteljesedésben. Negyvennégy éves korában hunyt el Topolyán. Senki sem tudja, hol található a sírja, a képei elvesztek, s ez ideig nem figyelt föl rá senki, sem a műkedvelők, sem a művészettörténészek.

Grafikaiállítások. – A Képzőművészeti Találkozó grafikai műhelye 1989–1990. címmel kiállítás nyílt a szabadkai Raichle-palotában. Huszonhat fiatal alkotó munkáit láthatta a közönség, azokét, akik részt vettek az ottani grafikai művésztelep munkájában. Egyféle továbbképzés ez a művészetszakos hallgatók számára, ezért a műhelynek a műszaki felszereltsége kiváló, ám még hasznosabbak vezetőjének, Petar Šadinak az útmutatásai, aki a fiatal alkotók munkáját irányította. A grafikákat Dušan Đokić értelmezte a tárlatlátogatók számára, az ő értő elemzéseivel jelent meg a kiállítási katalógus.

Ezzel egy időben, úgyszintén a Képzőművészeti Találkozó termeiben a Szlovén Képzőművészek Egyesületének tagjai állították ki grafikáikat. Munkáik kimagasló művészi értékein nem kell meglepődnünk, hiszen Ljubljanában kerül megrendezésre a világszerte számon tartott grafikai biennálé, a legjobb grafikusok nemzetközi szemléje, a szlovén művészek tehát állandóan figyelemmel kísérik e művészeti ág alakulását. A kiállítás pedig a szlovén és a szabadkai kiállítóközpontok sokévi együttműködésének eredményeképp jött létre.

Szilágyi Gábor. – Szabadkán a *7 Nap* szerkesztőségének kamaratermében tartották meg Szilágyi Gábor tárlatát. Tizenhét tájképet állított ki a festő, melyek a tőle már megszokott stílusban készültek. A vajdasági tájat festi ezúttal is, egyéni látásmóddal.

A közönség öröme, amely már néhány évtizede kedveli ezt a sajátos síksági tájat, amely megjelenik a vásznanon.

Négy évtizede folyamatosan alkot Szilágyi Gábor. Ahogy egykor barátja és festőtársa, Sáfrány Imre részt vett a *7 Nap* arculatának alakításában ifjú munkatársként, most Szilágyi Gábor is hozzájárul képeivel a negyvenöt éves hetilap ünnepehez.

Sava Halugin. – Belgrádban a Szerbiai Képzőművészek Egyesületének Képtárában megnyílt Sava Halugin szabadkai képzőművész szobor- és rajzkiállítása. A szobrok 1988 és 1991 között keletkeztek, és új korszakot jeleznek a művész munkásságában, aki most kő helyett bronzból készíti munkáit. Hirtelen fordított hátat eddigi anyagának, ám témái ugyanazok maradtak, mint korábban: az itteni tájhoz és emberhez és fő foglalatosságához, a mezőgazdasághoz kötődnek. A kiállítási katalógusban Vasilije B. Šujić azt emeli ki, hogy „Sava Halugin egy újfajta kifejezőmód kialakításán fáradozik, a fém sajátosságait akarja kiaknázni (nyújtás, olvasztás, öntés, hajlítás). Az avantgárdal csak mellékesen foglalkozó szobrász az emlékek és a múlt világát idézi meg. Olyan formákat hoz létre, amelyek szervesek, és megtalálhatók a természetben.”

Csurgó '91. – Április 15-én a csurgói képzőművészcsoporthoz és művésztelep megalapítására emlékeztek. Milovan Miković irodalmár és Molczer Mátyás hegedűművész beszélt a csoport jelentőségéről és Szabadka akkori kimondottan gazdag képzőművészeti életéről. Ezek a hatvanas években indult fiatal alkotók főként a Palics és Ludas közötti tájat szemlélték, kísérleteik is ahhoz kötődtek. Az egykor koherens csoport mára széthullott, tagjai mind jelentős képzőművészek. A most megrendezett tárlaton mindannyian új alkotásaikkal vettek részt. Érdekes felsorolni őket: Bíró Miklós (1948–1975), Boros György, Gyurkovics Hunor, Kerekes Sándor, Magyar János, Slavko Matković, Szalma László, Siskovszki András, Torok Sándor és Zsáki István.

Bela DURANCI